

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Dřeviny

Širší stupeň

Bučin

tj. vyšších středních poloh

Pozn.: Do širšího stupně bučin v přírodě zasahují dřeviny nižších poloh i druhy smrčín, uvedené v dalších souborech. V tomto souboru jsou uvedeny dřeviny, které v bučinách mají těžiště výskytu. Samozřejmě i druhy bučin zpravidla přesahují do vyšších i nižších stupňů. Ve Zlatníkově pojetí se jedná o 4.-6. vegetační stupeň.

Sestavil: RNDr. Martin Culek, Ph.D., Geografický ústav MU
V rámci projektu OPVK Geoinovace upravil:
RNDr. Jan Divíšek

Použitá literatura pro tento soubor:

KAVKA B. (1995): Sadovnická dendrologie I. Listnaté stromy. Eden, Brno.

KREMER P. Bruno et al. (1995): Stromy. Z německého originálu Bäume z r. 1984. Knižní klub ve spolupráci s Ikar Praha. Praha.

ÚRADNÍČEK L., MADĚRA P. (2001): Dřeviny České republiky. Matice lesnická, s.r.o., Písek.

Fotografie z Brna pořídil M. Culek, z lednického parku M. Čablová

Buk lesní

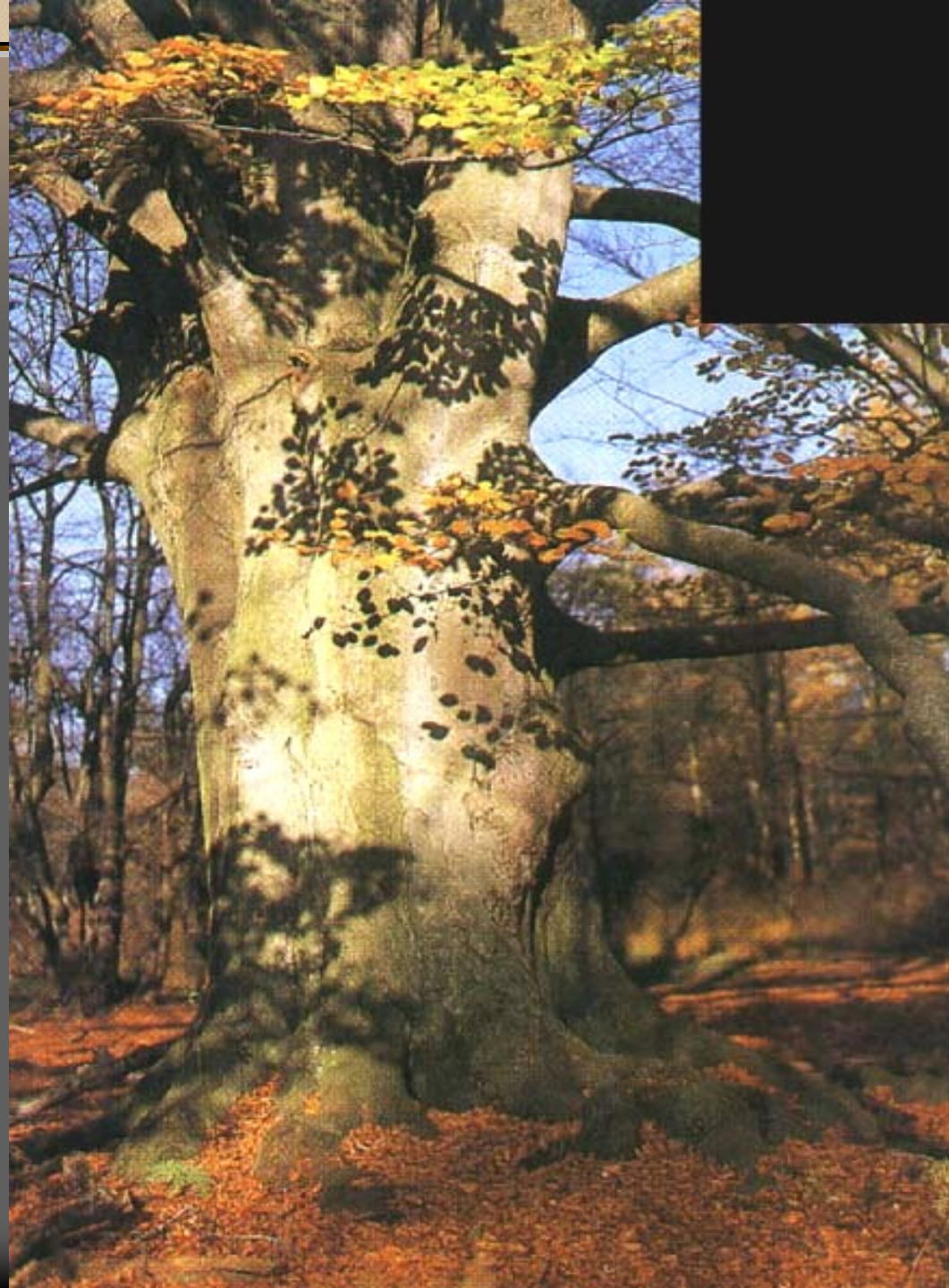
Fagus sylvatica

- ➔ Výška 25 – 45 m. Mohutný a elegantní, hladká šedá kůra. Celokrajné listy.
- ➔ V mládí snese zástin, nesnáší mokré půdy, písky, suché klima, pozdní mrazy, exhalace. Neobráží z pařezů.
- ➔ Původně hlavní dřevina našich lesů, nyní hl. 400 – 800 m, více na Moravě.
- ➔ Jižní Švédsko, střední Evropa, hory jižní Evropy
- ➔ Indikátor neextrémních stanovišť.
- ➔ 2-6 AB-C, D 2-3

Buk lesní

- kmen

Jedle bělokorá

Abies alba

Výška až 60 m, průměr až 2 m. Světle stříbrná kůra, jehlice „učesané“ do stran. Silný kulový kořen – nevyvrací se.

Vyžaduje trvale vlhčí půdy, hlubší, ne kyselé, vlhký čistý vzduch. Dřevina oceanické tendence, nesnáší silné mrazy. V mládí snese silný zástín, ale roste velmi pomalu. Věk až 500 let. Dodnes vymírá, citlivá na imise.

V ČR jen lesy na mírně podmáčených stanovištích.

Vrchoviny a hory střední a jižní Evropy.

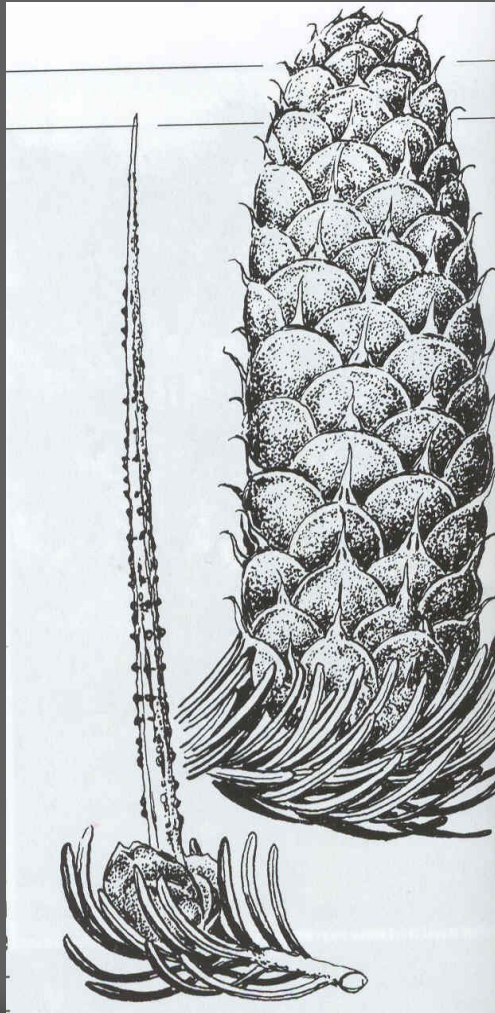
Indikátor vlhčích středně živných půd středních poloh.

3-6 AB-B 3-4

Jedle bělokorá

Abies alba

Javor klen

Acer pseudoplatanus

- ⇒ Výška 30 – 40 m. Imposantní. Listy pilovité, tupé, podzimní zbarvení žlutohnědé. Kůra - pláty.
- ⇒ Vyžaduje živné a vlhčí (ne mokré) půdy. Nesnáší sucho. Snadno se šíří, rychle roste.
- ⇒ Sut'ové lesy, sušší nivy, příměs klimaxových smrčín, aleje v 500 – 1100 m.
- ⇒ Hory střední a jižní Evropy, Pyreneje, jižní Polsko a stř. Německo.
- ⇒ Indikátor dusíkatých mírně vlhkých půd chladnějších poloh, hlavně zahliněných sutí.
- ⇒ 3-7 B-CD 3-4

Jilm horský

(*Ulmus glabra*)

- ⇒ Výška až 35 m, kmen přímý až 1 m silný. Listy jsou 2x ostře zubaté, na vrcholu zašpičatělé a často i s několika laloky, na bázi silně asymetrické
- ⇒ Náročný na vláhu. Stinná a vlhčí stanoviště na živných půdách.
- ⇒ Suťové lesy, prameniště v horách a podhůřích
- ⇒ **Indikátor vlhkých živnějších stanovišť vyšších poloh**
- ⇒ Evropský areál
- ⇒ **3-5 C 3**

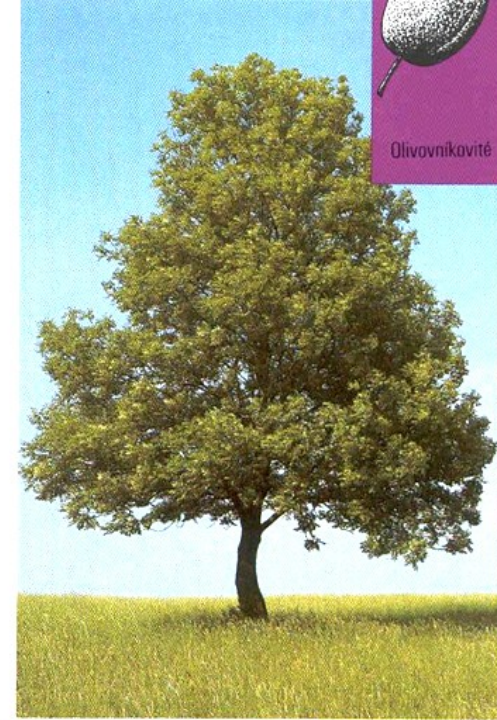

Jasan ztepilý

Fraxinus excelsior

- Výška 30 – 40 m, rychle roste, lichozpeřené listy, řídká koruna. Pozdě raší, nebarví se na podzim.
- Snáší mráz, vítr. Nitrofilní, (kalcifilní).
- 3 ekotypy – „lužní“, „suťový“, „vápencový“.
- Suťové lesy, lužní lesy, břehy toků, aleje v území nad 600 m.
- Evropa kromě severních, jižních a východních okrajů, u nás do 950 m. V jihomoravských luzích je jiný jasan - jasan úzkolistý!
- Indikátor živných dusíkatých půd.
- 2-5 BC-CD 3-5, 1-4 CD 1-2

Tis červený

Taxus baccata

- Výška 10 – 15 m, strom i keř. Jedovatý. Jehlice tmavozelené, z rubu žlutozelené, dvouřadé. Plod – na podzim červený nejedovatý míšek.
- Snáší stín. Pomalu roste, věk až 600 let. Mimo chudé půdy a suchý vzduch. Chráněný !
- Střední Evropa, Anglie a Irsko, jižní Skandinávie, hory jižní Evropy, Atlas, Kavkaz. V ČR suťové lesy 300-800 m.
- **Indikátor kamenitých živných, zpravidla stinných vápničných stanovišť stř. poloh.**
- 3-5 B-D 2-3

Topol osika

Populus tremula

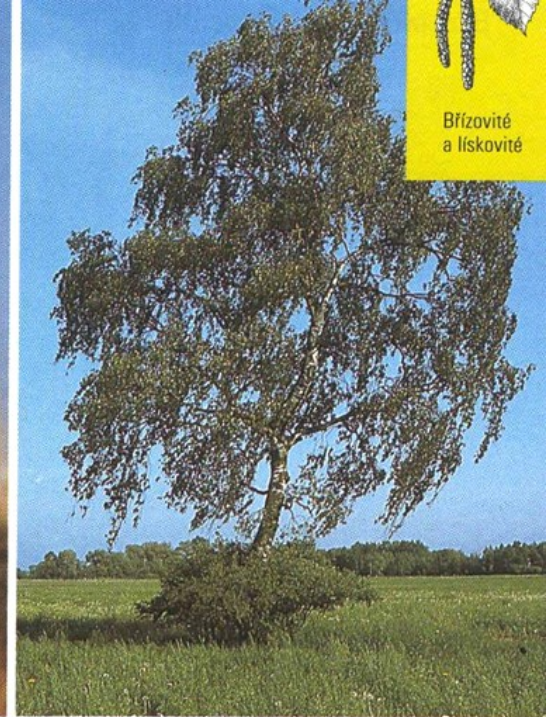
- ➔ Výška až 25 m. Hladká šedo zelená kůra, okrouhlé listy na dlouhých stopkách.
- ➔ Nenáročná, výskyt až do 1100 m, snáší mrazy, exhalace, rychle roste. Krátkověká – max. 150 let. Láme se, nesnáší vítr, stín. R-stratég. Působí alergie. (chmýří plodů).
- ➔ Okraje lesů, nivy, rekultivace.
- ➔ Evropa, jižní Sibiř až po Kamčatku, Koreu.
- ➔ **Indikátor lesních okrajů a opuštěných ploch střed. poloh.**
- ➔ 1-6 AB-D 2-4

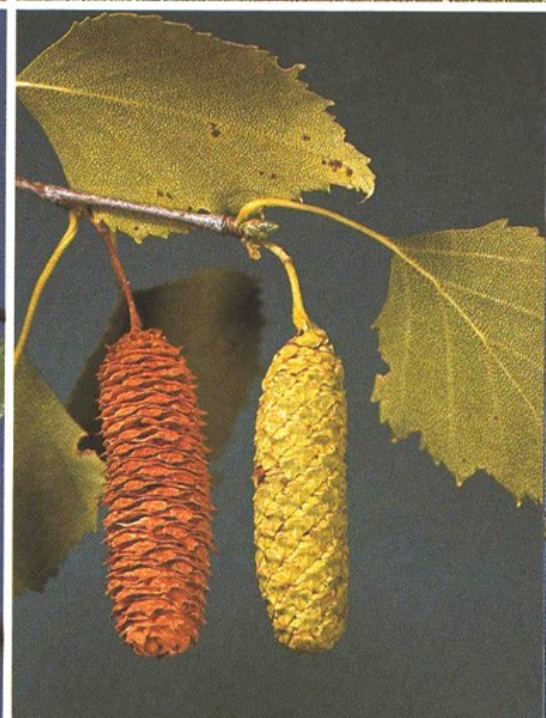
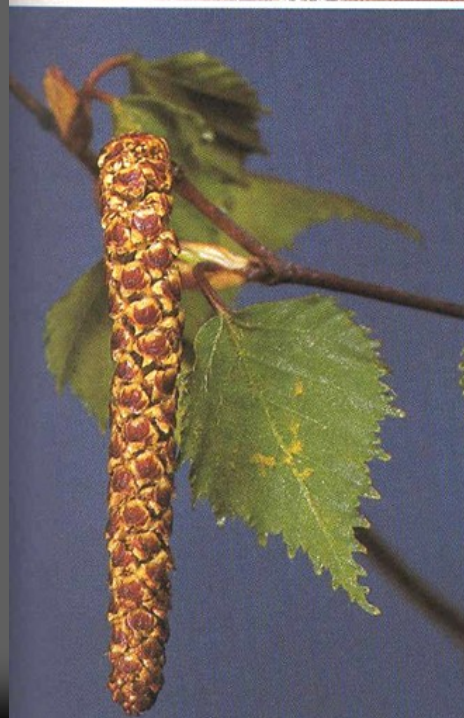
Bříza bělokorá

Betula pendula

- Výška do 25 m, kůra bílá, rozbrázděná. Větve převislé, listy kosníkovité, lysé.
- Dobře se šíří, nenáročná, snese sucho i mokro. R-stratég, krátkověká (max. 120 let), světlomilná, nesnáší zasolení, námrazu.
- Sibiř, Evropa kromě severozápadu a Španělska. V ČR hlavně ve středních polohách do 900 m, skály, rašeliniště, kyselé půdy, okraje lesů.
- Indikátor světlých stanovišť především na kyselých půdách.
- 1-6 **A-AB** 1-2, 5-6

Břízovité
a lískovité

Bříza pýřitá

Betula pubescens

Výška do 20 m, **celistvá kůra, větve míří vzhůru, listy vejčité, na rubu chlupaté.**

Vyžaduje mokro, snese kyselé půdy, kalcifobní, kontinentální, světломilná.

Typická pro **slatiny a rašeliniště.**

Evropa mimo jižní, až východní Sibiř. Kavkaz.

Indikátor kyselejších mokrých půd světlých lesů.

1-7 A(AB) 5-6

Olše šedá

Alnus incana

- ⇒ Výška do 20 m. Přímý hladký kmen, listy do špičky a ze spodu zelenošedě chlupaté.
- ⇒ Krátkověká (max. 100 let). Dobře obráží z pařezů. Snáší mrazy, krátkou vegetační dobu. r-stratég.
- ⇒ Typická pro náplavy horských bystřin, snese i rašelině. Vysazována i v podhůří.
- ⇒ Severní Evropa a pohoří střední Evropy, Balkánu a Kavkazu.
- ⇒ Indikátor pobřeží bystřin z vyšších hor.
- ⇒ (4)5-7 A-D 5(-6)

Bez hroznatý

Sambucus racemosa

- Výška do 4 m, květy bledě žlutozelené, v kulovitých latách, dřeň ve větvích rezavá.
- Druh vyšších poloh, snáší zástin lesa, preferuje kyselé humózní půdy. Brzo raší, ale nemrzne.
- Původně v řidších lesích, u skal, druhotně na pasekách.
- Vysočiny střední Evropy, Balkánu, střední Itálie, Pyreneje.
- Indikátor vyšších poloh, prosvětlených, ne vlhkých smrkových lesů a ekotonů.
- 4 -7 AB,BC 3

Vrba křehká

Salix fragilis

- ➔ Výška do 15 m. Košatý strom, křivolaký kmen. Listy na rubu se sivým voskovým povlakem. Snadno se rozlamuje.
- ➔ Snáší zasolení, záplavy. nesnáší suché nebo kyselé půdy. Světломilná, r-stratég => max. 60 let.
- ➔ Břehové porosty, mokré deprese vyšších poloh.
- ➔ Střední Evropa a až za Ural.
- ➔ **Indikátor světlých živných mokrých stanovišť středních poloh.**
- ➔ 3-6 B-CD 5

Jalovec obecný

Juniperus communis
ssp. communis

Výška 2 –10 m, sloupcovitý nebo rozvětvený. Jehlice délky 1-2 cm. Plody - ojíněné dužnaté šištice.

- › Snáší různé suché půdy i rašeliniště, suché i chladné klima. Světломilný, píchá.
- › Keř skal, řídkých borů, březin, bývalých pastvin. Vzácný a chráněný!
- › Evropa, Kavkaz, Himaláje a Sibiř.
- › **Indikátor světlých skal a bývalých extenzivních pastvin středních poloh.**
- › 1-6 A-B, D 1-2

Smrk pichlavý (stříbrný)

Picea pungens

- ⇒ Výška do 30 m. Píchnavé pevné jehlice. Menší měkké šišky. Stříbrné kultivary.
- ⇒ Snese mrazy i suchá horká léta, imise. Trpí mšicemi. Nesnese zápoj.
- ⇒ Rocky Mountains, USA.
- ⇒ Zahrádky, parky a vysazený na imisní holiny hor.
- ⇒ Indikátor kýčovitého cítění majitele 😊.

